Siebzehnter Jahrgang. Jüdische Pester Zeitung. Erscheint 3-mal wöchentlich.

דיעזעס בלאט ערשיינט
דריימאל וואכענטליך
נאמאנ. מיטוואך אונד פרייטאג
אונד קאסטט
פיר אסטערייך-אונגארן
גאנציעהריג 8 גולדען אסטר. ווע.
האלביעהריג 4 גולדען אסטר. ווע.
פיערטעלייעהריג 2 גולדען אסטר. ווע.

פיר אויסלאנד
גאנציעהריג 9 גולד. — קר. אן. ווע.
האלביעהריג 4 גולד. 50 קר. אן. ווע.
פיערטעלייעהריג 2 גולד. 25 קר. אן. ווע.

יידישע פעסטער צייטונג

אויף דיעזע צייטונג קאנן מאן
יעדען טאג
פראנומעריראן.
אונד דער פראנומעראנד פעלגט
בעגינגס מיט דעם מאנאט דעם
ערסטן לאלאסטע.

דיא רעדאקציאן בעפינדעט
זיך אין
בודאפעסט,
ווייטצנער בולווער נומ׳ 29,
וואו מאן אויך דיא פראנומעראט-
אנס-גלעלדער צו ענדערן בעליעבט.

Nr. 68 זיעבצעהנטער יאהרגאנג בודאפעסט, מאנטאג ב תמוז ה׳תרמ״ה. Budapest 15. Juni 1885.

צור ענגלישען מיניסטערקריזיס.

דיא מיניסטערקריזיס אין ענגלאנד איזט אלס בעגעדעט צו בעזייטיגען. לאנגען ווייקטאריא האט דיא דעמיסיגען גלאדסטאנס גענעהמיגט אונד פאן אלטמען אונד דען מארקוס אבערדיא אלס אינגעזעסען אונד דיא פאס אלס אינגעזעסען מיט דער בילדונג אינגעס גיעען מיניסטעריאלס דעם גיעען מיניסטעריאלס אדער אבער דאס פראוריאלס דיעזעס גזעטזגעבונגסגעגאנסטען סיר גארטקאט אינדערלאסען אונד ער זעלבסט דאס פארטאלי דעס מיניסטערס דעס אינערן אבערגעהמען וויר׳ד, דאס אנדערט אן דער טהאטזאכע גיכטס. דאס פאלסבארי דיא זעלבע דער קינפטיגען ענגלישען רעגערונג זיין וויר׳ד אונד אינגלאנד אללין ער דיא פראנזויזישע פיר דיא קינפטיגע ענגלישע פאלישע טראגען וויר׳ד.

אונד דיעזע פראגנזויזישע איזט אינגע ווהר, ווהר גראסע. גלאדסטאן האט גיכט דען מוטה געהאבט, דיא מיט רוסלאנד געשלאסענע פריעדענסבריוגע אויף צו אינער ווירקונג, ער טראט לעבער צוריק, אז דיא פראנזויזישע איז דיא שולדען אנדערע צו זאלען. ווהר פאלסבארי דיעזע פריעדענסבריוגע. דערען ערזע צוילע דיא דעמיסיגונג ענגלאנדס בעדייטעט, אינטערעסיגען מאן ער, דאס ער דיעזע רעגערונג מיט אינעם אכטע בעגינגען, דער אין פיסטשלאג אין דאס אנגעבט ענגלאנדס איזט; ווהר ער אבער דיא פריעדענסבריוגע גיכט אינטערעסיגען, דאן מרגען נוי פריעדענסבריוגע צווישען ענגלאנד אונד רוסלאנד אין, אונד ווער ווייס, אב אם ענדע דער זעלבען גיכט דער רוסיסה-ענגלישע קריעג שטעהט.

דאהער איזט דיא גראסע אינרוהע, וועלכע דער שטרען גלאדסטאנס אין רוסלאנד הערפאר-גערופען האט אונד דאהער דאס צאגערן, מיט וועלכעם פאלסבארי אונד זיינע פארטיא אן דיא אינערנאהמע דער רעגערונג געהט, דיא זונד וואהרלוך קיינע בעגייסטערונגען ערבען אונד אבער דען אנדערן דעם פרינציפען מיניסטעריאלס זיך וואהל גיעמאנד אייפרסיגער אלס — גלאדסטאן זעלבסט.

דיעזע אונד אסטערייכ-אונגארן הינגעגען, האבען אללען גרונד מיט דעם רעגיערונגס-ענטסעל אין לאנדאן צופרידען צו זיין. דיא מאגיער, דיא גונסטיגר אנס שטעהענדער דעם ענגלישען שטאאטעס געלאנגען, טרעטען אין אן פיסטאפפען אחרעם אינסטיגען גراסען פרחרעס. דעם לאיד אן בוקנספלד (בעגנאמען דיזראעלי) אונד צו דעם-סען פאלישען גרונדזאטצען עס גראדעס. דיסס-לאנד גיכט צו טרוגען. דיא טוركיא צו בעשטעגען, דיישלאנד אונד אסטערייכ-אונגארן אבער צו ענגלאנדס פערבונדעטען צו מאכען.

דאס אונגלאנדליכע פיינדליגע פארגעסען גלאדסטאנס דער טוركיא גענגנאבער אונד דעס-סען גאר ווענגער ערקראנליכע לעבען צו דיסראלי, זיין מיסטריען אונד זיינע בעליידיגונגען אינגעגר מאנארכיע אונד דיישלאנד גענגנאבער האבען עס פערשולדעט. דאס ענגלאנד אין איראאן אינע אייגע אונד אינע פערלאסרכען פערבונגען דאششעהט. דיעזע פאלישע האט עס פערשולדעט, דאס ענגלאנדס מאכטגער אינפלוסס, דער זיך אונטער דער רעגיערונג בוקנספלדס בין צו אינער גיך גגאהנגען האבען געהאבען האט, דיעזע זא טיעף בילדען, צו דער בעדייטס דיא ערסטען שריטטע געטהאן זונד, דיעזעלבע דורפ׳ען אין דער ערסטען האלפטע דעס קאممענדען מאנאטעס צו שטאנדע קאممען, אונד איזט איזט דיא דיעזע פאן 14 טאגען בעגעגנגע. דיעזע אייششעלונג וויר׳ד בעזאנדערס פאן פיעלען אייסלאנדערן בעווכט זיין, פאר זיעלבען דאס אנגלאדישע פארק גאנן בעזאנדעס אלס דייטעראזיאן בעקאנגט איזט.

אם 9טען דיעזעס וואר דיא אייششעלונג פאן 8039, אם 10. פאן 7637, אם 11. פאן 9196, אם 12. פאן 8285 אונד אם 13. פאן 8147 צאהלענדען עפרזאנען — דיא בעזוטצער פאן אבגאמענסקארטען ניכט מיטגערעכנעט — בעווכט.

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

(דיא אזראעליטישע קאנגרעסס געמיינדע אין דעבריעצין) האט איינען שאנען זיך צו פערצייכנען: זיא האט נאמלך זיך זעלבסט בעצייאגנען אונד זיך מיט דער גראסען מוטטערגעמיינדע, פאן דער זיא 15 יאהרע הינדורך אבגעזאנדערט וואר, יעדע פרעגע. דיא גאנצע אזראעליטישע געמיינדע איזט הייטע אייגע דער גראסמען אים לאנדע. פיילוך איזט דאס גוט דער צאהל נאך, דענן דער מאגאלישען בעריטטען נאך שטעהט זיא ווייט צוריק זעלבסט הונטער פיעל קלייגען געמיינדען, קיינע שולען, קיינע לעהרערען, קיינע שטיפטונגען מיינע אנשטאלטען אונד אבערהויפט קיינע אינשטיטוציאן. דיא זאגסט דען שטאדטען דער יידישען געמיינדען בוכדעט. לענט צוגנוסס פאן דער גראסע דער יידישען געמיינדע אין דעבריעצין אב. דאראן וואר אבער עפען דיא טרענגונג שולה, וועלכע דער ענטוויקקלונג דער אינען ווא דער אנדערען געמיינדע אים וועגע שטאנד: פאר דעם יאהרע 1848 דורפטע נאר דיין אין דעבריעצין וואהנען, אונד ערסט אין מיטטען דער 50ער יאהרע ענטשטאנד אייגע קליינע געמיינדע, דיא זא דאס הערזאגטום. דאס זיא אים יאהרע 1868 בעריטס 300 יידישע פאמיליען צאהלטע. פיילוך נעשאה דיעזע פערמעהרונג אייך קאסטען דער גאבבאהנעמיינען. זא צאהלט עס בייספיעל דיא ארטשאפט שאמשאן, דיא פיהרער אייגע בלוהענדע יידישע געמיינדע וואר, הייטע קיים מעהר 40 יידישע פאמיליען, אונד אהנלך ערגענגע עס אייך צאהלרייכען אנדערען ארטשאפטען, דערען יידישע בעוואהנער פאסט אין מאססען נאך דעבריעצין אבערזיעדעלטען. — עס הייערטע דאנגעגע צייט, בין זיך דיא אים דען פערשיעדענען גענגדען צוזאמענגעשלאסטען ווען אלס אינזיטליכע געמיינדע ארגאנזירען לאנגען, דען עדער בראבסט אים וועגע פיהרונגען וואהנגאבע דיא געפיהלע דיעזע געמיינדע מיט זיך, אונד זאללטע דיעזע אלס דיא אינצע גוטען אין דיא גייע געמיינדע אינגעגאנגען ווערען. עדער וועגע אינגעגסטעם ערסטער פאششעדער צו ווערדען, ווא ער דאס פיהרער אין באאם, וואמאש פערטיגט שאמשאן, טגגלאש אדער נאגאש וואר. קום יאהרען דיעזע שווערקייטען אבערוואנדען, אין שאנען געמיינדעוגען בעגאנגען זיך בעריטס אים דעם ווייטאר הערזאנסבריטען, אלס דער נאגנגעס — אינזעלגען אנדענקענס — דאנווישען קאם אונד דיעזע וואר דיא אכטס, וועלכע דיא קראפטע אייششעדענדע יונגע געמיינדע אין צווייע גגעזונקען איזט. דער רעגיערונג דעם מארקו פאן סאלסבארי איזט עס פארבעהאלטען עגגלאנד אים דען גגאהרליכען באהנען צו ריסען, וואהרן עס דורך דיא פאלטיק גלאדסטאנס גגראהען איזט. דער פאלטיק בוקנספלדס אונד דעם שאפרק געשאפרטען אנזעהען דעם וועלטריכעס וועדער גגלטונג צו פערשאפפען.

פריכטע דער אנטיסעמיטען-פרעססע.

פאן צייא זייטען צוגלייך קאممט דיא נאכ-ריכט, דאס דיא יודען בים שטוהלריכטערامטע דיא אנגיעג ערשטאטטעטען, דאס דיא פאס פאלקע דעס בעשולדיגט ווערדען אונד דעס אלטען פאלקס-לידער — איך גלייבען פינדען.

אין דער גגמיינדע שאלאמאס אין דעבריגגען הייטעס מאי, דיא מאכטער דעס וויר׳ד-ריכט דאס דאס מארקען פאן דען יודען אונד אנ-שלאגטעס, אונד דאס דער מארפער אונטער דען יידישען וויר׳ד פערטהיילט וואר׳דען דיא, דיא דאס פייס דער לייכע אין דיא בראנזוויגאסער לעגשען אים דיא בריטטען צו פערגיפטען. (אהנלכע בעשולדיגונגען מאגן מאן אפט גגעגגן אין דען אנט-סעמיטישען שריפטען לעגען.) דיא ערגעגגנג אונ-טער דען בייגען יאהרדע אומער גראסער, דיא יודען פאר פאלגגע אייסבריך פרעסגגע אילטען גגס שטאדטריכטערامט נאך דאר דיא סגגטמיטלאש אונד באטען דרינגגנד דיא אייסגראבונגען דער לייכע צו פערגאششאלטען. דיעזע לייטגגע דאס גגעזר גגס וויגגגגשפאגגן, דער אייך וואהרט אונאדגגעגגט, דאס דיא לייכע אונטער שגגדאמאר עבגעגגגג

פאן איינעם פעלרצינג זעגנעקראנט היימגעקעהרט אונד בעגאב זיך אין דיא שטאדט סאלסבארי, וואו זיין פעטטער ווילליאם וויילטע, דער דעם קאנינג אונד זיינען רישטערן צו עהרען אין גראסעם פעסט פעראנשטאלטעט. דער קאנינג טאנצטע אונד אונטערהעלט זיך פיעל מיט זיינער מוהמע, דער זעהר שאנען סארא בעלפאר, איינער גבעאר־עגנען פראנצאזין, זאם דאס דיא רישטער אונד עדעלהערהרן אהרעם גאטטען, סיר ווילליאם גענגאיבער גאר בייסענדע בעמערקונגען זיך ערלויבטען. דא גע־שאה עס וואהרענד דעם טאנצעס, דאס זיך דאס שטרומפבאנד דער שאנען פרייא לאזלאזען, זאם דאס זיא אים טאנצע אינגע האלטען מוסטע, דער קאנינג איבערלעגטע ניכט, אונדערלויעס זיך אויפדאס קניע נידער אונד בעפעסטיגטע זעלבסט דאס לאז־געוואהרענג באנד. אלס ער זיך ערהאב, בעמערק־טע ער נוכט נור דיא גלייהגעדע שאמראהע אויף דען וואנגען זיינער רייצענדען טאנצערין אונדערן אויך דיא שאפטשען מיענען זיינער רישטער. דא רוף דער קאנינג ערצירנט זיינען רישטערן צו: „איין שלדם איזט, ווער באזעם דענקט! דיא רישטער ערבעבטען. דער קאנינג אבער וואנדטע זיך צו דער בעשאמטען פרייא אונד זאגטע: „אי־בערגיב מיר מוהמע דאס באנד, אים דעסען ווילל־לען, דיא דיא בעלייהגעדען בלוטקע דיעזער רוס־טער ערטראגען מוסעסטס, אונד איך שוואר דיר, דאס איך עס צו זאלבען עהרען בריינגען ווערדע, דאס זיא עס אללע פיר דיא האכסטע אויסצוי־גונג ווערדען בעטראכטען מיססען, אין אהנליכעם באנד טראגען צו דירפען.“

אונד זאם ענטשאנד דער האוענבאנארדען אונד דאהער הערדע דיא אינשריפט, דיא ער טראגטע, דיא שאנע סארא אזט דיא שטאممטיטער דעם מארקי פאן סאלסבארי. דער פעלליבטע שאן אין דען נאכסטען טאגען דאס שטיערווערד דעם עגגל־שען שטאאטעס אין דיא האנדע בעקאممט, מאגע ער זיך דארט דען האוענבאנארדען פערערגען, דען זיך זיין אינכסטער פאנגאנגער לארד בוקינגהאם־לד אן דערזעלבען שטעللע ערוויארבען האט.

ראטהזעל.*)

רעכנונגסאיפגאבע.

אין דער אלטען שטאדט פראג שטעהט אין שטיי־נערנעם בעקקען, פיר לאנגע שטיגען אויס אירען פורכט־בארען ראכען וואססער אין דאסזעלבע, וואהרענד אונטען פיר דעלפינע (אויגע דער נאסען פיש) דאס איבער־פלוסיגע וואססער פערשלוקקען. וזיינען דאס בעקקען לעער אויס. זאם פיללט עס דער לאיט

א	אין	4	שטונדען
ב	„	3	„
ג	„	2	„
ד	„	1	„

וזיינען נון דאס בעקקען לעער אויס, אונד מאן לאסט דיא 4 לאיטען לויפען, דיא 4 דעלפינע וויפען, וויא באלד וווירד דאס בעקקען נאנץ אפלל?

חידה.

שלשה שמות יש לי:
הא' אף אם תתסכח, יעמוד במראהו:
הב' הנה הוא ביד הוצר, בצוותו מאריך וברצותו מקצר,
ואם תרסכהו, אך לעודף תחשבהו.
אמנם בפתוח אחר אל תתרחו, פן למאוד תמאסהו:
הג' לראשו הן משי צבא אים השוליים,
ואז בנחמת ציון תסיס.

אויפלאזונג דעם ראטהזעלס אין נו׳ 64:

אסטער, לאסטער, פפלאסטער.

ריכטיג געלאזט פאן דען הערען: מ. שלינגער — אפאטי, שמעון קלין — פארדע, ישראל נאם — מישקאלץ, מ. קוינטעצער — יאסקעלעקעריואה, מאקס פריסס — ווייס־מעין, יוד' לבקאוויטש — מארקאני, מאיזשן לאוזענקאפף — רישטע, מאיזשן צאריק — עדלא־פ־דיאדי.

פתרון החידה בעלה 64:

חרב, חורב, חבר.

ריכטיג געלאזט פאן דען הערען: יוסף געלב — מילא, ישראל עזוד ווייגבערגער — אונגוואר, שמעון קלין פארדע, אבא שאמאמבערגער — מוקסא, יצחק אברהם גרוקק — ליפיא, מ. פסח ליב רודזין — קראסנא, ישראל נאם — מישקאלץ, מ. פונק — אויישטיץ, מ. קוינטעצער — יאס־קעלעקעריואה, סאמועל פריינד — סאמאר, שמואל קלין — אשטניא, יהושע ווייס — סעפש, יוחנן פלאמם, נפתלי קלין, הערמאן מוזנער — מוקסא, עגלאנדער שאמו — סאדנא, מאיזשן דייטש — מאנדאק, שמואל ראזמאן, ראזבן שי׳ב, זאב סאיקאש סגל — עדלא־פ־דיאדי, שמואל סגלעוי — סאבאסלא, מאקס פריסס — ווייסענץ.

נאכטראג. נאכטראגליכע ראזונגען דעם ראטהזעלס אין נו׳ 61: יאנעע קראסער — שווינעע, מאיר נעדשטל — אונגוואר, ביינן מיהאלי — פ־אוויאן, פילים שוואדרון — מיסקאנא, ישראל קראסוצקי — קראקוא, פסח ליב רודזין — קראסנא, איזאק נאלדשטיין — ביקסאר, פרייא ערענס־טינע וויטמאנן — פאדא־עוטש הערטינע קראמאן — באדצאנאלי.

פרענומעראציאנס־איינלאדונג.

ווייר ערוויטען אונזערע געהרטען פרענומעראציאנס־הערען פרענומעראציאנס־טערמין אם 15־טען יונ׳ יצ׳ צו עגרע געהט (וואס נאנץ דייטליך אויף אונזערע „אדרעסס־שליפע“ אנגעגעבען איזט), אונזערע פרענומעראציאנס־ביזנעס צו ערלייכטערן, דאמיט דיא וויי־טערע פערזענדונג דער בלאטטער קיינע שוואנזע ערלייד־דיגט.

אונד בלייבען ווייר דיא אלטע אייגענע

וויא פאלגט אונזערע:

יידישע פעסטער צייטונג

וואטענער בולווער נומער 29.

Jüdische Pester Zeitung

Waitzner-Boulevard Nr. 29, Budapest

☞ נויא אינטרעסענדע פראנומעראנטען ערהאל־טען דען אנפאנג אונזערעס פאללעטאנס „לעאה“ גראטיס צוגעזענדעט.

נעשעפטסבעריכט.

פעסטער־פרייז.

נעטרייד־נעשעפט. ווייצען וואר נעסטערן וועניג צו מארקט געבראכט. דער פערקעהר וואר גוט. 8000 מטצ. וואורדען פערקויפט —

ווייצען: סחיים־ 100 מעטצ׳ 79,5 קילא 9,50 גולד. — 100 מעטצ׳ 78,5 קילו 9,25 גולד. — 500 מעטצ־צענטנער 78.5 קילא. 9.60 גולדען. — — 800 מעטצ־צענטנער 78,3 קילאנראם 9.45 גולדען.— 100 מעטצ־צענטנער .78 קילאנראם 9.30 גולדען. — פעסטער־בארען 300 מעטצ׳ 76.5 קילא —.9 גולד. — אבערשטייס 800 מעטצנט׳ ,79 קילא 9.35 גולדען— באשקאטר 1100 מעטצ. 74 8 קילא 8.80 גולדען. 509 מעטצנט׳ 73,3 קילא 8.80 גולד. — (אללעס פער 3 מאנאטט).

קארן 7,19—7,12½ גולד. פער קאסטא.

קוקורוזן נייע 6,35 גול. אלטע, — גול.

האפער. 6,60 גולד.

טערמינע־געשעפט. ווייצען פער דעצעמבער 84— 8.86 גולד. האפער פער דעצעמבער 6,20—6.22 גול. קוקורוזן פער פער יולי־אוגוסט 6.33—6.35 גולד.

פעסטער שלאכטפיעה־מארקט בייא דעם אם 11־טען ד. מ. היער אין פעסט אבגעהאלטע־נען וואכענמארקט וואורדען 1547 שטיק נאם. אונד 805 קלייג־פיעה צו מארקט געבראכט. דערפאן וואורדען פער־קויפט: 24 שטיק שטייער, פער שטיק פאן 100 בזו 250 גולדען. — 944 אכסען דאס פאנד פאן 190—390 גול. 400 קוהען, דאס פאנד פאן 150—210 גולד׳ 106 פעלד־פיעה דאס שטיק פאן 90—190 גול׳ 73 שטיק בייפפערל, דאס פאנד פאן 125—260 גול. 799 שטיק קעלבער דאס שטיק פאן 8—30 גול. 6 שטיק לעמטער דאס פאנד פאן 4—— גול. פייטע פער 100 קילא: אכסען־פלייש 52—55 גולדען. קוה־פלייש —,51—54 גולד. קאלב־פלייש 60—65 גולד. אונד בייפפערל־פלייש 47—,52 גולדען.

לאטטעריעזיעהונג פאם 10־טען יוני 1885.

הערמאנגשטאדט	4	79	59	45	33
פראג	72	90	25	60	53
לעטבערג	54	25	45	78	88

פעראנטווארטליכער רעדאקטאר: מאקס סאבאלטשי.

מיטר זעלבוארען.

ווייגע הערטיגע אן. דאס אוד בעסטע ווייאלטאם זעלבוארע הער ערצייגע אינטער אייפוכט דעם אדמיר הנאן אם דאס שי. אונד פערזענדע אייפ פעדראנגען צו אייסרעסט בילליגען פרייזען, אונד ערלויבט מיר דאס פ. ט. פובליקום צו פראבעגע שטעللונגען איינזולאדען.

אכטונגספאלל

Leopold Stern. Selcher

Mattersdorf. (Oedenburger Comitat.)

פרוכט- אונד מעהל-פרייז-טאבעللע.

ווייצען	קוראנטאנגאריש פער מעטצנטנער	פער 100 קילאגראם
נאדדאוגנגאריש	74	8.35 — 8.45
„	75	8.50 — 8.55
„	76	8.60 — 8.65
„	77	8,70 — 8.75
„	78	8.80 — 8.85
„	79	8,90 — 8,95
„	80	—.——.—
פעסטער־בארען	74	8.65 — 8.50
„	75	8.75 — 8.60
„	76	8,90 — 8,75
„	77	9. — — 8.85
„	78	9.15 — 9.—
„	79	9.25 — 9,15
„	80	—.——.—
ווייסענבורער	74	8 65 — 8 50
„	75	8,75 — 8,90
„	76	8.90— 9.05
„	77	9.— — 9.15
„	78	9.15— 9.—
„	79	9.25— 9.15
„	80	—.——.—
טהיס	74	8,75 — 9,60
„	75	8.85— 8.70
„	76	9.— — 8.85
„	77	9.10 — 8.85
„	78	9.25— 9 1
„	79	8.35 — .25
„	80	—.— —.—

פרוכט	פער העקטאליטער מעטצנטנער	פער 100 קילאגראם
קארן אלט	70 — 72	7.10— 7.20
נייעס פעסטער	60	6,50— 7.30
„ מאדן	62	7.60— 6.00
האפער	41	6.60— 7.20
קוקורוזן באנאטער נייע	75	6.30— 6,25
דעטטא אנדערער	73	6,25— 6,20
הויזיג	—	—.——.—

בוכ־	ווייצען	פער העקטאליטער	8,80
בוכ־	„	„	—.—
בוכ־	„	„	—.—
בוכ־	קוקורוזן	„	6.28
בוכ־	נערסטע	„	—.—
בוכ־	האפער	„	—.—
בוכ־	„	„	6,20
בוכ־	הערבסט	„	—.—
בוכ־	רעפס	„ אייל־פעם.	—.—

זאמען מעהל			
		נומער	0
דער זאק פער 100 קילאגראם		„	1
		„	2
		„	3
		„	4
מיט זאק פרייאבאהן		„	5
		„	6
		„	7
		„	8
		„	8½

17	80		
17	20		
16	60		
15	80		
14	80		
13	80		
12	80		
11	80		
10	80		
9	80		

28	75	שפירטוס אדער מעשהאדע פערסטעטע	
27	—	„ נייע „ קראטאפעל	

מוהן-טאבעللע פאם 9. יוני

	s.	kr.
גרל דקרזר		
[illegible]	100	—
[illegible]	5	55
[illegible]		
שוה	9	87
[illegible]	60	95
[illegible]	12	19
[illegible]	1	25
לאזע.		
[illegible] 1864 [illegible]	126	—
[illegible] 1860 [illegible]	138	75
[illegible]	140	25
[illegible] 1864 [illegible]	168	—
[illegible]	165	50
[illegible]	116	25
[illegible]	119	—
[illegible]	43	—
[illegible]	26	—
[illegible]	175	—
[illegible]	42	75
[illegible]	113	—
[illegible]	18	75
[illegible]	19	—
[illegible]	18	—
[illegible]	45	—
[illegible]	39	50
[illegible]	18	25
[illegible]	54	—
[illegible]	22	25
[illegible]	48	—

	s.	kr.
לאזע		
[illegible]	24	—
[illegible]	31	—
[illegible]	68	—
[illegible]	28	75
[illegible]	76	75
[illegible]	124	50
[illegible]	—	—
[illegible]	34	—
ווערטהפאפיערע.		
[illegible]	98	90
[illegible]	—	—
[illegible]	108	—
[illegible]	92	90
[illegible]	103	—
[illegible]	102	—
[illegible]	101	—
[illegible]	101	50
[illegible]	106	50
[illegible]	101	—
[illegible]	147	25
[illegible]	96	50
[illegible]	101	75
[illegible]	94	50
[illegible]	102	75
[illegible]	100	50
[illegible]	98	80

Eigenthümer Wittwe Frau M. REIS. Verantwortlicher Redacteur MAX SZABOLCSI. Budapest, : 188 . Druck von Sam. Márkus, Grosse-Kronengasse Nr. 23.

פאלען, 74104 רושהענען, 29915 סלאיינען, 64438 סערבען אונד קראאטען, 236 בולגארען, 499779 רומאנען, דיא פערשיעדענען רעליגיאנען ווארען ווא פאלגט פערטעטען: ראמיש־קאטהאליש ג׳יעכיש־קאטהאליש 96718, ארמעניש־קאטהאליש 62, ג׳יעכיש־אריענטאליש 61481, ארמעניש־אריענטאליש 88, עוואנגעליש: איינסטימיגער קאנפעסיאן 35110, העלוועטישער קאנפעסיאן 51102, אינטאיער 1728, אנדערע כריסטליכע גלויבענסגענאסען 208, אזוי דאך אלע זעלבע 27945, זאנסטיגע ניכט כריסטליכע גלויבענסגענאסען 44, קאנפעסיאנסלאוז 11.

(אין מעקסיקא) האט פאר איניגען טאגען איינע וואסערהאוז אין דען שטאדטען לאגאס, פעבלא, קוראנטא, אונד קראדושאטא, פרכטבארע פערוויסטונגען אנגעריכטעט. אין איינעם פאלל קראגען אבגעזעהאן דיא אנזעהנליכע פרוי אונד שפיעלגר, איינע וואסערזיל אים מעגרע, דיא זיעלע וואידע באלד צו שרעקליכען וואסערבעריגע אין דעסען אנגעריגן עס פרכטבאר לאבטע אונד דער זיך נאך לאנגערען הערומטאנצען אים דער אבערגלאבע דעם מעגרעם, אים דיא גענאנטען שטאדטע, דיא אן דען אופערן לעגען, מיט שרעקליכער געוואלט ברעכען. הייער מענשען אונד טהערע וואידען פאן דעם פלאטצליך הערענבערגערען עלעמענט פאר־טליך וועגגעפעגט. אין דער שטאדט לאגאס אללין פאנדען מעהר אלס צוויי הונדערט מענשען אנדערע אים אסער אנדערען אים וואסערגרע אדער אנדערע דען טרומערן דער הייזער איינען שרעקליכען אנגעוואלטיגען טאד. דיא באהר דער פריינדען איזט דאס פעלט זא גראס. אין קראדושאטא האבען דיא פארשטעללונג אים טהעאטער בעגאנגען, אדס דאס אנגלוקליכע הייזגבאר, אונד דא אללין פאנדען 100 מענשען אידען טאד אונד פעלע הונדערט ערלטטען שווערע פערלעטצונגען. — הרבה שלומים למקום!

(נראסע אונגלוקס פאלל). אין דער שטאדט טעד אין פראנקריך ערהענגעט זיך פערגאנגענע וואכע אין שווערדאפעם אונגלוק. אים גרויסטמעגליכע דער שטאדט פאנד איינע פערהאנדלונג שטאטט. צו ווערלבר זיך איינע אבגראים גראסע מענשענמעגע הערגאנגען, דיא נוכט גר דען וואלד אנגעריכ אויך דיא שטעגען דיכט בעוועגט הוילט. נעגען מיטטאג טראט אין דער פערהאנדלונג איינע פרוי אין. דיא פיר דאס וואטעגרע פרכטליכע עשיאט צו לאנגע הוילטע דיא מיט דען פיסען צו שטאמפפען אונד מעלדטע נכט, דאס דיא טרעפפע געפאהרליכע שוואנגען

דיא אפעד דער וואבאלא.

(כוסאמיטער וואמאן אים יאהר 17טען יאהרהונדערט.)

(154טע פארטעטצונג.)

עס קאם אבער שפאטער האלבן, דאס איך ווערבסט איינע אן מיינער קונסט נעוואהרען בין. דענן דיא זאך עולך ווייס עגסטרעמע דינגע. דיא מיך אין דאס נאסטע עשטיגען ווגעגען אונד מיר נכט ווילטען דען גלויבען איינגעגען. דאס מאבאמאי ווירקליך דער מעסטאס זיין מאכטס, אונד נאמט זיך מיינער אלס ווערקצייג צו זייגער ערהאבונג בעדיעגע האבע. אינטער זוויזיג מאנגער דיא עדסט נעגען אירן נעשטרייטען, קאם פלאטצליך דיא נאבע דער ווייזאגונג, דיא איבער דען דיר בעקאנגטען מאגיע בעדיוטל. עס מראגען פאפעגעוויגונגען איין. אונד מאבאמאי עגעזיר פערייכטעטע דינגע, דיא אן וואנדער גרענצען.

„אונד דיא דאס וואנדער פערלטען, דא האלטטס דיא נאר.“ מעטעקטע בעראדיר אנטשא. דער זיעגלבעוואהרער.

„דא איזט!“ דאגטע יענער. „איך בין אויך פאן מיינגס גלויבען געהיילט, אבגלייך איך מיר פעלגעס, וואס זיך דאבייא צוגעטראגען, נכט עקלאגען קאנן. מאבאמאי וואר ווייבטגלויבע אונד לענגזאם, דיא אין קונד. ווייל ליעבען איינען דינג פרעפערטעגען אונד איך נכוט דאס פעטראנמטאגן (שם המפורש) דאריבר: איין אבגעלעגע־טער דאגט בראגטט אים דענגלבען אים שנאבעל, דער יונגע טהאר הוילט דען דינג ווירקליך מיר מאלאמאס אור־אלטען צוגבעדיגע אונד דען נאגען מיר דען אוידיליגען געהיימניסספאללען נאגען נאגטעס. ער צוגיטעט דיא נייטער אונד עגגעל דאגטס. אונד זיין פרעטטעטעס אייגע אם דיא ווירקלוך מאר זיך ערשיינען. ווייל מיטטען אים דען דינג ווערדער ווענגעטטען, דענן ער מרעטעט צו אינען אנגעם דאגטס. דאך אלל אונזער שפיעל אונד מיטבע דאגטען אונס נכטס נעהאבטען; דער אינגעגע אומשטאנד, דאס מיטבורגאה ווענגס בעזוגס עליאה ווייב ווארדע, פערגנטטעטע אללע אונזערע אין דאס שאנטטען בלישטע שטעגערדען מאגטע, אויך דאגטטען ווד נכט נאגרוזיך נעגנע. דאס אונגעהייר אייטצוגדען. מאטעל לוסבאגא דאגטטע נאגטע מוטטען דאגען נעוואגדט אונד מאגטס זיין פערגאגען ערשאגטס. אונד ווד קאגטען נכט מאייאגטס. אלס מאבאמאי מיט מטרוגא פערלאגטען מוטטען, נאבען ווד אידען שאן דאלב אונד דאלב אויף. זיין פרעדיגען אין מאלאגיגי אונד אין דען אינטטטען שגאדטען דאלב אידס נכטס: ער קאנגטע וואל אייגע אנגעגליכע בעזיעגונג אונטער דעם מאלקע דערפאהרזטטן. אבער דיא דאבבגען פערטרעבען אידן אינבראלל. ועלכטס נאטהאן בעגיאמין קאנגטע אין נאגא. אלס מאבאמאי אויף זייגער וואנדרעזינג דאדטהין קאם, קיין דזייגדעם אינטערעטטס מיר אידן בעגרינדען, אין עזיואלגס מאגטע ער נור נאך אידטיגדען אלס טעף נעלדטרטער קאבבאלוטס. מאן ווידדע באלד אייגע קוגדע מעטטאגלוטבאגן פערגעטטען האבען אונד ער ווידדע אין עזיואלגס דזוגז לעבען, אדגע דער טאדדהיים דייגער ווגעגד מיט בעגאגדעדליכער פרוידד צו נעדענקען, ווענן נכטס אדי גער יענער מעקווידדיגען עזיאללע, אדס דענגן זיך אדי פרעדדגעטליכע שקוגאלע דער מענשען אדסבוגדן. מיך נאך ווענגדיג נעפוהדס האטטע. דזעגס עזיאלל פערדאגגט מאכטע. פלאטצליך שטרעצטע דיא שטיגגע אין אונד בעגרוב אונטער זיך פעלע הונדערטע פאן מענשען. 23 טאדטע אונד 150 פערוואונדעטע. אונד ווארדען פאן אונטער דען וואגען הערפאנגצאגגען. — אין דער נאהע פאן צצינאטי (אמעריקא) שטרעצטע דער אונטער דעם מעגגזעגע גגראבענגע פלוסבאגאל אין דעם מאמגגטע אין, אלס אין אין אי־ענגבאהנצוג דורך דענזעלבען פוהר. דאס גאנצע צינגעראגאל אונד 16 פאסאגשעדע וואגדען ער־שלאגגען. 30 זונד שווער פערוואונדעט.

(קראנגזינן רונד אלף אונד גגעמאלין — נאמטע אינגעס יודען.) דער מאגגגער „אוראלטע“ ערהאלט פאלגגדען אינגערעפפאנטען בערכט: „איבער דען אופגגט־האלט דעם אסטרייך־אונגארשען קראנפרגצגגע־פאאגעס אין דאמאסקוס, וואוהדע יגגסט אין דער „גגזגן פרגגן פרעסס“ אונטער אנדרעם אויך בע־רכטעט, דאס צו עהרען דעם ערלויכטען פאאגעס אם אבגעדע דעם 6־טען מארץ אים הוזע דעם הערדען לוסבאגא אינע גלאנצגגדע מאא דעע פרע־אנשטאלטעט וואדדען וואר. (זיגגרציש האבען אויך ווד אינטער אבערשרעפט „דאמאסקוס“ אינען לאנגגדען ארטיקעל אובער דען אופגגטהאלט דעם דראגפרגגגגאנגגאגגס אין דער אלטען, אונד אין דער הייליגען שרעפט אפט גגגאנגטען דמשק פרעפפגגגלרכט.) פערלויכט דגגגער אינטער דען לעגגדען דער „ב. פ.“ דורפפטע ערדאד יגגסטען, דאס דגגגער הערד לוסבאגא אין יודע אגגט, אונד צגגאר אינגגס דער זיבען פאגשטאנדסמגלדגגער, שבעה טוכי דגגס, דער עגגגא 5000 זעגלען גגאלדגדען ווד־שען גגגגדע אין דאמאסקוס. שרעבער דגגגער גגגלען פערוויגלטע אים אהדע 1869 מערדגדע מא־נאסט אין דגגגער „וואגרעדגגגגער גגלעגגגען שטאדט — דיא דער אראבגשע דגגטער אבגרפערא פר דאס עדסטע דער פער מאהאמעדאנשען פא־ראדגגע עדקלאדטע — אונד האטטע אפפערס גע־לעגגגדגגגג

שפאלט־נטע, אונד ביידע פיר פיעלע יאהרע הינים ענטוויקקעלונגסאנפאהרן מאכטע. איך דער איינען זייטש וואר דיא אינטעלליגענץ אונד דאס פערמאגען, אין דער אנדערען דער איפער אונד דער נוטע וויללע. מיטאיינאנדער וואהרן זיא צור הערר־ליכען פיעלליכט גאר צו טאנאנגעבענדען געמיינדע הערגאנגעבליהם, פאן איינאנדער געטרענגט זינד ביידע איינער שרעקליכען לעטהארגיע פערפאללען, גיכט אין איינציגער שרייט נאך פארוואהרטס וואר־דע געמאכט, אונד דיא זיהענהייט דער ששארט דעם־רעצען האט איינער דען געמיינדען ביא וויישם קיין זא גראסעס געוויכט, אלס דיא זיהעגגעמיינדען אין עפערעים, האמאנגא אדער מליגיא־דיין, טראטצדעם דיא צאהל דער יי ישען איינזאהנער דעבעיגנס דיא דער הער גענאנגטען געמיינדען וויינגסטענס אום דאס דריפאכע אבערטרעפפן. (דעבעיגנס צאהלט הייטע וויינגסטענס דריטזיעגד יידישע איינוואהנער.) נון האט אבער דיא אין בעדיטענדער מינאריטאט זיך בעפינדענדע קאנגרעסגעמיינדע אזהרען בזהעדיגען שטאנדפונקט איפגענעבען אונד זיך דער מיטטעלגעמיינדע אנגעשלאססען דער ראשען ענטוויקקעלונג דער געמיינדע ששעדט גיכטס מעהר אום וועגן. זיא ווייד נון דאס פער־זייטטע נאכהאלען, אום ענדליך צור וויהקליכען גרענגע גע מיינדע צו ווערדען. אונד דען אזהר געבהרענדען פלאטץ אונטער דען גראס־סען וויהגגעמיינען דעם לאנדעס איינגעהמען. זיא איזט דאס דער זיהענהייט אונגארנס, אין עס־טער רייהע אבער זיך זעלבסט שולדיג, זיא איזט עס אבער איך דעם פאטריאטסמס שולדיג, דענן עס איזט איינע וואהרע שאנדע, דאס דיא אין צאהל זא בעדייטענדע יידענגעם נרע דער מאדיא־ישעסטען אונד איינער דער גראסטען ששארטע דעם לאנדעס אן איינפלוסס אונד בעדייטונג. זא פיעל אלס נילד בעזוטצט, וואהרענד דיא ששארט זעלבסט זאיאהל אין גיסטיגער (דעבעיגען האט 68 שולען. דאריב־טער דאס פאדעגהמסטע פראטעסטאנטישע קאללע־גיאם דעם לאנדעס) אלס אייך אין פאלטישער, וויא אין מאטעריעללער בעצעהונג נאכסט בודא־פעסט דען ערסטען פלאטץ דען אונגארישען ששארטען איינגעמעט.

* (14 אונד גיבט 7.) אין דער פרייטאג־גיממער טהיילטען וויר דיא נאמען פאן 7 יידישען דייסטאנאגאגענען מיט, דיא אין דער זא־עבען בעגעדעטען וואהל אין אסטערייך געוואהלט וואהרדען זינד. הייטע זינד ווייר נון אין דער אנגעגעה־מען לאגע ריעגע אנגאבען דאהין, צו בעריכטיגען, דאס גיכט 7 וואהרען פיערצעהן יודען צו מיט־גלעדערן דעם אסטערייכישען פארלאמענטס גע־וואהלט וואהרדען. ווייר נאנגטען דיא דייסטאנאסאב־

פאליטיקאן.

לעאה

היסטאריישע ריצאהלונג איזט דער צייט קאניג קלאמאן'ס.

(20־טע פארטזעטצונג.)

זא פירדען ווייר לעאה וויעדער ביא דער אריבייט, רוהיג אונד צופריעדען, עמזיג שאפפענד איינען טאג וויא דען אנדערן. דאך אם מאנאטהיג, וויא דיא האנדע רוהיגען אונד דער וויסס טראגיגער וואר, דא בעשעטע זיא פאלד הייסער אנדאכט צו דעם נאטטע איהרער פאטער. פיר דען וויא בעריישט דען אפפערשאד צו עלרידען נוכט צוריק־גשיעקקט האטטע; וויא בעשעטע פיר דאס פאטערלאנד אונד איינען וויהיגען מאנארכען; וויא בעשעטע פיר איהרע גרייטע טאטטע אונד איהרען פריינד וואלף. וויא בעשעטע פיר דען עלדען באריש, דעם וויא אין פרעיבעגדער ליעבע צוגעטראן וואר. וויא בעשעטע גנדליך פיר זיך זעלבסט. דאס איהר נאטטע קראפט אונד מוטה פעליהיהר, אויך מענערהין פערזוכונגען אונד פריזונגען נוכט צו אונטערלעגען.

דאנן נאכ וויא זיך ווייערע איהרען פרייטערייהן הין; וויא פרייטטע אבער נוכט מעהר פאן דעם פרינגען. דער קאמטען ווערדע וויא צו בעפרייען! אך וואר שאנן גע־קאמטען אונד האטטע וויא עלאלאט אויס דען פעסטען אין דענען וויא נעהאנגען. וויא פרייטטע פאן דער עלינקייט דעם יעניישס. דיא וויא מיט דעם עיזואהלטען איהרעם הער־צענס פערארגנט גנעיפען וויעדער . . .

דא טראט וואלף איין אונד עגשולדיגטע זיך, דאסס ער וויא אין דער וויסען מאנאטהרוהיג צו שטארבען זיך גע־נאטהיגט זעהע. ער האבע אבער איינע ריכטיגע מיטטהיילונג צו מאכען אונד איינע פרייגדשאפט פיר לעאה האבע איהן איינע נעפאהר זעהען לאסטען. אין דער וויא שווענע, אונד דער צו גנעזעהען ער איהר בעהיילליך זיין וואללע.

„נעשאפט — זאגטע ער — האבען מיך דיעזע וואבע אן דיא וועסטליכע גרענצע אינזערעס לאנדעס גע־פיהרט, דאס האבע איך דיא מיטטען דעם רישטערס ווייגיגע, דיא נאך אינמער נוכט דאס לאנד פער־לאסטען האבען. אייס נעוויסטען אנגריפען גענעהמען איך, דאס זיא דיא אבריגע האבען. עהער צוריק אלס וויישער צו ציעהען, דא נון אייך דיא מיטטען אונזערעס קאנגס נוכט מעהר הייר זינד — וואפאן ווייגיגע וויכטליך אנ־שטרענגטע אייגט — זא פירכטע איך, דער הייסטקריגיגע אנפיהרער קאנגגט איינען אינבעראלל וויעזלבזיגס אים שולדיג פיהרען, אונד איינע ראנע דיך, לייבע לעאה, אין עיסטער ווייהע מרעפפען."

„איך דאנקע דיר, מיין פרייגד — שפראך לעאה — פיר דיינע בעזאנגנגיס. אונד וויללע מיך נוכט מיטהיילליג דער נעפאהר אויסגעטצען; וויענן דיא מיר בעהיילליך זיין וויללסט, ווערדע איך מיט מייגער מאנגט פיר איינע מאנע אין אין בעגאבנאהמטס דאך אינבעריעדעלן. וויא דיא יא־בעגטס מיך נוכט אויסזוכען, נוכט פערמעהרן ווערד."

„אבר איך דיר בעהיילליך זיין וויללר איך ווערדע נאך הייטע דיא פארקעהרונג דאנז מרעפפען אונד איינע בעגלייטער זיין."

דאס נעשפראך וואוערדע דורך איינען הייטערפאנן אונטערבראכען, דער צור הייטטע נעשפרענגס, איינען עגשטעל־לונג אונד אייגע פרייגדשאפט פיר לעאה האבע איהן איינע נעפאהר זעהען לאסטען. אין דער וויא שווענע, אונד דער צו גנעזעהען ער איהר בעהיילליך זיין וואללע.

„נעשאפט — זאגטע ער — האבען מיך דיעזע וואבע אן דיא וועסטליכע גרענצע אינזערעס לאנדעס גע־פיהרט, דאס האבע איך דיא מיטטען דעם רישטערס ווייגיגע, דיא נאך אינמער נוכט דאס לאנד פער־לאסטען האבען. אייס נעוויסטען אנגריפען גענעהמען איך, דאס זיא דיא אבריגע האבען. עהער צוריק אלס וויישער צו ציעהען, דא נון אייך דיא מיטטען אונזערעס קאנגס נוכט מעהר הייר זינד — וואפאן ווייגיגע וויכטליך אנ־שטרענגטע אייגט — זא פירכטע איך, דער הייסטקריגיגע אנפיהרער קאנגגט איינען אינבעראלל וויעזלבזיגס אים שולדיג פיהרען, אונד איינע ראנע דיך, לייבע לעאה, אין עיסטער ווייהע מרעפפען."

„איך דאנקע דיר, מיין פרייגד — שפראך לעאה — פיר דיינע בעזאנגנגיס. אונד וויללע מיך נוכט מיטהיילליג דער נעפאהר אויסגעטצען; וויענן דיא מיר בעהיילליך זיין וויללסט, ווערדע איך מיט מייגער מאנגט פיר איינע מאנע אין אין בעגאבנאהמטס דאך אינבעריעדעלן. וויא דיא יא־בעגטס מיך נוכט אויסזוכען, נוכט פערמעהרן ווערד."

„אבר איך דיר בעהיילליך זיין וויללר איך ווערדע נאך הייטע דיא פארקעהרונג דאנז מרעפפען אונד איינע בעגלייטער זיין."

דאס נעשפראך וואוערדע דורך איינען הייטערפאנן אונטערבראכען, דער צור הייטטע נעשפרענגס, איינען עגשטעל־לונג אונד אייגע פרייגדשאפט פיר לעאה איבערבראכטע. ער קאם פאן באריש. דייעזע מעלדעטע דעם אנגעגעשטען מארגען, דאס ער פאם לא־גיגע דען אין סטראם דעראלטען האבע מיט איינער נאסעען אבטהיילונג אינגרישער ריטטער. דיא פרייגדארטע איינע דיא נעגנגע צו מייגען, ווערלבסט מיט וואפפענגעוואלט אונד דאסס ער איך ווייגעס מאיטע אין צוויא מאנגע אין ווייגעלבזיג זיין ווייגדע.

לעאה טהיילטע איהרע פרייגדע אלף דיא נאכריכט מיט, אונד גלייבטע נון נעפאהרלאז דאהיים בלייבען צו קאנגען; אבצוואר אין דיך נוכט נאנגע בעדוהרונגן קאנגגט, דא — וויא ער מייגטע — אין צוויא מאנגע נאר פיעלגט נעשפעהען קאנן. בעזאגטס עגספרעכגט ער זיך אאן דער פרייגדין, דיא זיך איך דיא אנקונגס דעס מאפפערען באריש פרייגט. דאך אין ווייגער דיים לייגטע צווישען מונד אונד בעכעריאנד; אין בלישען קאנן נעדעראפאהרען, אונד דעם מרינקער דען ריזעהנגען לאבעגאנגס עגסרייסען! . . .

דאך נינגען דיא גנעהלעגסוואגען אין לעאהס בריוסט; דיא שאהס זיך זעלבסט איינע נאהרען, דיא אאן מרינגען אה־נגגען ערפילט, נוכט צו גלייבען פערמאכט, דאס דיא איהן דער איך ערדען ווערדע ווערדע, איהן דער אינגער פיעלען מיללאגען דער איינגנג פיר דיא עשאפפען צו זיין שיקן, אונד דער שאן אין קוהצען צווייא מאנגן — נוכט דאך, ערס שאך לאנגען, לאנגען צווייא מאנגן בייא איהר זיין זאללטע. שאן דיא אנקונרגונגס אאן זיינגס קאמטען ערפילטע איהרע זעעלע מיט וואנגע, אונד דאך שאנגט עס פעסט אין איהר. דאס דיא קלאפפ, דיא דיא מרעגגטע, נעמאלס אבערבריקקט ווערדען קאנגע . . .

(פארטזעטצונג פאלגט.)